

PERIÓDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

Continuem avuy en lo folletí'l drama *Misterio, deshonra y muerte*, y també donem per separat 4 planas de'l drama

PABLO CLARÍS — ó — EL PADRE DE LOS CATALANES EMPRENENT NOVA RUTA

En alguna ocasió avans d' avuy 'ns hem ocupat de l' *Instituto obrero graciense*, associació iniciada y fundada en un de 'ls mes populosos barris de nostra capital, barri ahont viuen gran número de famílies de la classe treballadora.

Nascut per efecte de una dissidència ocorreguda en un ateneo de la que avans era nostra vila vehina, sos fundadors van mostrar-se entusiastes, y en realitat alguns ho eran, si be per part de altres se van descobrir a'l poch temps idees de egoisme y de profit individual, lo que va sèr causa de que aqueix Institut en sos principis no marxès gayre be, cometent lleugeresses y faltas certs tipus que 'l guiarèn per mal camí, fins a'l punt de portarlo poch menos que á la disolució més deshonrosa, de la que 's va salvar cosa de un any enera degut á la resolució de la Junta General.

En una sessió memorable per lo trascendental y borrascosa, 's va canviar la Directiva parant los pens de 'ls que la portaban á morir, y en vista de la apremiant necessitat de canviar de ruta, 's va resoldrer lèr Estatuts nous marcant un temps curt (puig la cosa urjía) á la Comissió que havia de formular lo projecte. Prou va aquèsta esforçarse per no demorar son treball; prou se va escarrassar en cumplir á temps; mes la Junta nombrada, á pesar de constarli que de fet solament era interina—per haverse de discutir aviat lo projecte de reforma—no 's va preocupar gayre de lo que havia de sèr atès, per ella principalment, ab preferencia, sino que fent cás omís de 'ls Estatuts vigents, ha obrat ab bon zel sens duple, pero á capritxo de algún de sos individuos, ab lo qual no ha lograt pas millorar en cap sentit la situació de

la societat. Ni ha depurat cap fet de 'ls anteriors, com tenfa obligació de ferho per acort de la General, ni ha millorat l' estat económic de l' Institut, ni ha aumentat lo número de socis, ni ha organísat una bona marxa administrativa, ni sisquera ha conseguit captarse las simpatías generals: aus a'l contrari, ha creat antagonismes entre sos propis elements, porque n' hi havia que desitjaban cumplir exactament sa obligació no retardant per cap motiu lo compliment de debers que són en realitat ineludibles.

Un d' aquets és la celebració de la Junta anyal ordinaria y la presentació de l' estat de comptes. Los Estatuts diuen clarament que dita reunió 's tindrà 'l primer diumenje de Janer. Passa 'l Janer, vingúe 'l Febrer, transcorreguè 'l Mars, després 'l Abril, y 'ls comptes no venfan; arriba 'l Maig y 'ls comptes no arribaban, haventse retardat de una manera injustificada la celebració de l' acte mes important per tota associació ben constituída y donantse lloch á murmuracions y disgust general, y sobre tot, creantse un estat anormal, desde 'l moment que la Junta Directiva 's trobaba en una situació antireglamentaria a'l exercir sas facultats en contra las disposicions de 'ls Estatuts.

Per fi, s' ha tingut la Junta General y lo primer que en ella 's va fèr, signè la elecció de nova Directiva, acordar l' examen detingut de 'ls comptes y la immediata discussió de la reforma d' Estatuts. De manera, que l' Institut obrer graciense vól empèndrer nova ruta, y és de créurer que aqueixa será profitosa, donades las idees y propòsits de 'ls individuos que han prè ja possessió de 'ls càrrechs á ells confiats.

Es llástima que la Junta anterior fiès, mes que á lo estathit, a'l bon zel y á las aptituds personals lo desenvollop de l' Institut, porque constant com á tothom consta la inteligencia de son president, molt podfa esperarse de sos actes si s' haguessin ajustat sempre á las disposicions de 'l reglament. De totas maneres, havent convocat la General ordinaria ha encarrilat la marxa per' lo successiu y ha donat a'l Institut ocasió de obtenir en favor de 'ls socis y de sos fills tot lo be que és de desitjar.

P. DE R.

Estrenos catalans

La companyia dirigida pe'l primer galán D. Enrich Borrás, que actúa en los teatros de S. Feliu de Guixols y Palamós, ha posat en escena 'l drama de Guimerá, *Mossen Janot*, donantse per segona vegada 'l cas de que 'l primer de nostres autors, pe'l gust de deixar estrenar la traducció ó arreglo castellá de una obra seva primer que l' original, se veji obligat á fer l' estreno d' aquet en teatro de població secundaria.

Com á entusiastas de 'l teatro catalá 'ns dól que això succeheixi y desitjarem que 'l Sr. Guimerá, donant proba de son amor catalanista, no reincidis mes en aquesta conducta que perjudica la escena regional y á ell li enaigena simpatias y li crea adversaris que duptan de la sinceritat de sas aficions regionalistas.

Pero deixem consideracions y anem á l' estreno, dient que ha tingut éxit y que 'l públich irreflexiu ha aplaudit las principals escenas, veient las grans qualitats dramáticas de 'l Sr. Guimerá que ofuscan los defectes que en sas produccions descubreix lo que sab fer d' ellas un aná-lisis imparcial.

Felicitem a'l Sr. Guimerá per l' éxit y també felicitem a'l Sr. Borrás, principal intérprete que tregué gran partit de 'l paper de protagonista.—Jo.

CANT DE 'LS CATALANS D' AVUY

Nosaltres, de 'ls que en Grecia combateren com titans, com uns héroes, descendents; nosaltres, que á comensos d' aquest sigle, ab llealtat, arduesa y santa fe, defensárem la Patria benhaurada ab proesas capdals y homerichs fets; nosaltres, que en coratje y amor patri ningú 'ns nivella desde remots temps, disposats nos trobem avuy com sempre á no permetre' insult sens escarment.

En lo món ignorat fins la diada en que arriscantse Espanya ab sos baixells descubrí, tripulats per braus marinos y comandats pe'l sabí genovés, portanthi á aquells païssos la cultura y las sanas costums de 'l continent, hi ha en guerra una porció de territori que 'l pabelló espanyol encar cubreix.

Los quins així consternen á la Patria són fills borts, faltats d' honra y sentiment, que una nació ambiciosa 'ls dóna aliento y ab descaro sens límits protegeix, de Monroe seguint las teorías, per' ella realisar sos vils intents.

De 'ls nort-americans la solapada conducta s' ha posat ben de relleu, ab sos propósitos cinichs, miserables, depravats, criminals, de mala lley, qu' hem de contrarestar com se mereixen y l' esprit nacional ho requereix.

En va s' esforarán per humillarnos, despullá' á nostra Patria de sos drets; puig no atinan tenim brillant historia, just renom de arriscats y de valents y que sabem donar las nostras vidas sens que 'ns raqui 'l donarlas quant convé.

Sos barcos, sos canons y sos exércits ben poca mella conseguixen fer a'ls que com numantius portarse saben en totes ocasions y tots moments.

Que vinguin; no 'ns espantan ni aturrollan, de véure'ls cara á cara estem sedents, y advertescan y entengan que de yankees cada espanyol ne necessita deu.

¿Volen lluytar portant superiors foras?

¿Enhorabona, donchs: hi lluytarem!

¿Volen fernos sos parias? S' equivocan.

¿Volen guerra? Pus guerra sens quartel,

y encesos nostres pits en patriotisme

sigam en acudirhi de 'ls primers

los catalans, cridant: ¡Desperta ferrol

¡San Jordi! ¡Visca Espanya! ¡A ells! ¡A ells!

JOSEPH MARTRUS.

Revisia teatral

Tivoli (Circo Equestre).— La única novedat de la setmana ha sigut lo debut de Mlle. Avelina, (la dona diabólica), artista que 's distingeix per sa seguretat, aplom y elegancia en los exercicis de contracció y equilibri.

També mereix especial menció l' original Chassino que 'ns fèu sentir d' una manera clara y perfecta una infinitat de cants d' aucells.

Los dos citats, com los demés de la companyia, reculliren molts aplausos.—V. MATHEU.

Novedats.—A 'l esmero y acert de l' empresa en posar obras las mes selectas de 'l antich teatro espanyol, se déu que á cada funció 's veji plena la sala de concurrencia que 's deleyta escoltant las bellas de Lope de Vega, Rojas, Luceño, Moreto, etc., etc.

Es ben cert també que molt hi contribuïx l' esmeradíssima execució que 's dóna á aquestas joyas preuhadas de 'l bon dir y de 'l recte pensar, á que 'l públich dongui preferencia á sas sanas inclinacions, gosant ab la seductora plácida calma de las justas, exactas y morals definicions de 'l amor ideal.

Inútil és dir que 'l públich paga ab calurosos aplausos l' esmerat treball de 'ls artistas demanantlos á las taulas á cada final d' acte.—ROMEO.

Lírich.—L' obra de Sardou *Madame Sans-Gêne*, prengué per títol, á 'l traduhirla D. Pere Gil, *La corte de Napoleón*.

Lo celebrat autor francès ha volgut, en aquesta obra, portar á la escena las miserias, rivalitats personals, intrigas de baixa estofa, personatjes que sols de la maledicencia y la deshonra viuen, tot quant tocan malejan, verdaders sepulcres blanquejats, bonichs, llustrosos y d' artísticas formas exteriors, pero de dintre la descomposició, la podredumbre, la realitat tangenta d' aquesta vida. Y entremitj de tants vicis, fer resulti plaussible l' honradés, la sinceritat, lo respecte mutuo sentat en las bases d' una verdadera fraternitat cosmopolita, lo sentiment humanitari que dignifica y ennobleix, la correcció en las vidas pública y privada y 'l concepte just y cert de que sols lo denigrable denigra, lo deshonros deshonra, representat tot això en un tipo humil, de las últimas capas de nostre proletariat, portant l' ayre democrátich de 'ls centros populosos 'hont lluytan sens fre ni compassió los mes oposats y eterogéneos elements de la vida física é intelectual de 'ls pobles, unint l' enteresa de 'l dir ab la noblesa de 'l pensar, desterrant las ampulosas formas de la traydora diplomacia per la sincera y leal veu d' una conciencia digna y honrada que 's mou y obra á 'l impuls de 'ls mes elevats sentiments d' amor á la familia y á la patria.

Això és *Madame Sans-Gêne* de Sardou y això ha presentat y desenvolupat en lo prólecu y tres actes.

L' eje sobre 'l qual gira la acció de la obra és la planxadora *Catarina* que casantse ab un soldat, las fortunas de la guerra la portan á 'ser gran duquesa y mariscala. Es lo tipo mes simpátich y que captiva per sa ingenuitat y noblesa d' ánima.

La Sra. Tubau lo interpreta d' un modo inmillorable: no 's pót demanar mes.

Los demés personatjes com l' emperador Napoleón, sas germanas, lo polissón Fouché y 'l compte de Neipperg y altres, tots se mouhen ab desembrás dintre l' amplitud de 'l argument, donant lloch á algunas escenas de efecte dramátich que á 'l públich sorprenen y que las escolta ab delicia.

L'execució, com hem dit, tant individual com col·lectivament, surt armònica, rodona, lo que acusa una direcció entesa y concienzuda, una ma destra en la colocació de 'ls personatges pera 'l millor efecte plàstic.

Los trajes són riquíssims y enmotllats á las exigencias de la época.

En fi: per la obra, per l'execució, pe 'l vestit y mobiliari tot apropiat, creyem que proporcionarà magníficas entradas á 'l mes bonich de 'ls teatros de 'l passeig de Gracia, y calurosos y nutrits aplausos á 'ls apreciables actors de la companyia.—ROMERO.

Eldorado.—Ahir tingué lloch l'inauguració de l'octava serie de concerts que ab tant aplauso de 'ls intel·ligents ve donant lo reputat Mtre. Nicolau.

En lo próxim número 'n parlarem.

Granvia.—Prossegueixen, ab molt èxit, las representacions de las clàssicas obras de 'l millor temps de nostra lirica-dramàtica.

La sarsueleta *Aqua, azucarillos y aguardiente*, representada ultimament, ha tingut una acabadíssima interpretació, sent cridats á las taulas tots los artistas que la desempenyaren.

MOVIMENT INICIAL

Molt temps fa que la premsa deixa sentir sa censura moderada y comedida, per tractarse de qui 's tracta, respecte la anti-estètica moda d'assistir las senyoras á 'l teatro portant descomunals sombreros.

Per evitar la consegüent molestia de tan malentesa costum, molts són los medis que s'han proposat: cap ha tingut acceptació.

Han persistir en anar á 'l teatro lluhint lo deplorable gust de la modista que sols ha tingut per objectiu acumular colors sobre colors, com mes xillons millor, y fabricar un armatoste sens idea de 'l gust y de 'l art, que molts vegades enlletjeix y descompon sa agraciada fesonomia.

Los que per obligació hem d'assistir á 'l teatro, mes que 'ls altres hem tocat los inconvenients de tal moda en los espectacles y lo molestós que resulta quant per desgracia s'interposa entre la vista y 'l escenari aquell monumental paller rematat ab un niu d'aucells.

Si la naturalesa és lo refinat compendi de la manifestació suprema de la bellesa; si la naturalesa, á 'l crearla Déu la dotá de tots aquells elements pera que 'l ánima, d'Ell imatge, s'esplayés enamorantse'n; si á la naturalesa hi ha 'ls tres principis cardinals de 'l estètica, bo, bell y sublime, ¿per què hem de fèr que, ab nostras obras, quedi aquella alterada, metamorfesjada en sa essencia original? ¿No és molt mes bonich d'una senyoreta admirar-la ab sa cabellera abundant, sedosa, artísticament cenyida y recullida en forma d'ensiamada, forma sóbria que permet preguin los ulls altra vida, mes espay, mes radio d'acció sa forsa centripeta, lluhint son color sense sombras que 'ls enterboleixin, brillin constantment sens intermitencias y puguin portar retratat en son fondo la diafanitat de 'l cel, que be pót serho de sas esperansas y desitjos?

Aquí voldríam la ploma de Montecristo y Asmodeo, pera fèr de la dona la verdadera imatge coronantla ab totes las galas d'una imaginació florida.

Pero no són ni 'l ún ni 'l altre. Las precedents ratllas són tant sols com prefaci de la felicitació que coralment dirigim á las distingidas senyoras que concorran á las funcions de 'l teatro de Novedats per haver iniciat la supressió de 'l sombrero tan censurat y anatematizat.

Segueixi 'l moviment; completi's l'idea; sigui unánim lo iniciat en las funcions passadas, y persisteixin fins y á tant que ab son aplaudit exemple formi lley general en tots los teatros la supressió radical, absoluta de 'l sombrero.

Això haguèrem pogut escriure si lo dit en 'l *Diario de Barcelona*, 7 de 'l corrent, edició de la tarde, hagués resultat cert.

Pero desd'aquell día s'ha reaccionat tant l'opinió que en las successivas funcions hi ha hagut mes sombreros que caps.

V. MATHEU.

Rápidas (*)

XL

Celebra entre otras funciones el Corpus sus procesiones . muy lucidas y animadas, y especiales diversiones que colman de sensaciones á las niñas agraciadas.

La que entre sus dotes cuenta las de ser bonita y lista, una lluvia experimenta de genista.

La que por su gentileza la pública atención llama, le tapizan la cabeza con retama.

La que es modelo excelente de elegancia manifiesta, la cubren materialmente de hiniesta.

De aquí que, con verdadera ansia acuda á la carrera que siguen las procesiones, toda la grey hechicera, constándole que le espera una serie de ovaciones.

XLI

Recordando su pasado de glorias y de grandezas, de legendarias proezas, floreciente y envidiado, su presente desdichado inúndala de dolor; mas recobrando valor y aliento en tan suprema hora, se acoje á la salvadora divisa del patrio amor.

Podrán sin sangre dejarla, sin hacienda, sin dinero, y con proceder artero destruirla y arruinarla; mas rendirla y humillarla nunca, en ninguna ocasión, pues el noble y bravo león vela, con audaz mirada, por la honra inmaculada de la española Nación.

JOSÉ MARTRUS.

Secció de Montepíos

Diumenje, día 5, va celebrar la sessió ordinaria de 'l present any la associació *La Unión defensora del Socorro mutuo*, ab assistència de 'l Consell Directiu y regular número de representants de 'l Consell General. L'acte tingué lloch á las 4 de la tarde en lo local de 'l *Centro Artístico Recreativo*, baix la presidencia de D. Aureliano Plaza. Va aprobarse l'estat de comptes que dona sobrant en caixa y demostra las arrels que ja ha posat aqueixa associació: 's va pèndrer en consideració un projecte per comprar ninxos ahont pujan sèr enterrats los asso-

(*) Volent correspondrer a la deferencia de nostre bon amich D. Joseph Martrus, prosseguirem en nostras columnas la inserció de las bonicas *Rápidas* de actualitat que fins ara publicaba en un altre setmanari.

ciats que no 'n tingan, y 's va constituir lo Consell Delegat pera l' exercici vinent, havent quedat format pe 'ls Srs. D. Joan Perelló, president, D. Joaquim Vila, conseller 1.er, D. Segimón Bayer, conseller 2.ºn, D. Joseph M.ª Pous, tresorer, D. Joaquim Gil Rincón, secretari, D. Joseph Armengol, vissecretari, y D. Pau Pérez, don Ramón Vivet, D. Francisco Casas y D. Joan Ferret, vocals.

Un d' aquets dias pendrà possessió lo nou Consell que vè ab desitjos de impulsar lo desàrrollu de l' objecte benéfich que guí a la associació.

Fins ara s' ha lograt sembrar: no trigarà gayre, si á Déu plau, en tocar-se 'l fruyt que ha de favorir a'ls associats.

LA LLETERA

Un jorn de primavera
anaba la lletera
a'l poble ab pás lleugè.
tot caminant somiaba,
somiaba y caminaba
y 's deya:—¡Tot va bel!

Lo cantí és plè que vessa,
la llet vendrà, y depressa
la lloca irè á comprá.
—¡Piul! ¡piul!—fa la pollada.
—¡Lloc! ¡Lloc!—estarrufada,
la mare respondrà.

Ja són galls y gallinas,
de plomas lluentas, finas,
que vèch ab mólt profit:
pendrà porcells que creixen,
y com d' aglans s' engreixen
me 'ls compran tot seguit.

Escullirè una vaca
lletera, la mes maca,
y un bon badell també,
que salti á trench de día
pe 'l prat. ¡Quina alegríal
¡Tot va rebèl! ¡Mólt bèl!

Tan be, que ab una branca
cayguda s' entrebanca;
fa 'l cantí un capgirell;
va á terra, s' esbossina,
y jadèu, pollets, gallina,
porcells, vaca y badell!

De tantas alegrías
fillas de fantasías,
lo plor so's ha quedat
d' aquella que somiaba,
y a'l somiá, oblidaba
que hi ha la realitat.

TEODORO BARÓ.

Saló de descans

Lo Centro Artístico Recreativo cambiará de local un de aquets dias. Aixís va acordarho en la darrera junta general celebrada. En lo número vinent direm alguna cosa de aqueixa associació utilíssima en extrem y qual existencia demostra una cosa que no diu gayre en favor de 'ls artistas de teatro, que és de pensar no dessaprofitarán las lliçons que s' han pogut apèndrer d' ensá que 'l Centre 's va fundar.

Si no ho fan aixís, pitjor per' ells

—Lo aplaudit galán Sr. Fages, la dama Sra. Tarés, l' actor cómich Sr. Millá y altres actors, treballan á 'l teatro de 'l Circo Español, obtenint aplausos merescuts. Van debutar ab *Treinta años ó la vida de un jugador*.

—Segueix treballant á Manresa la companyia dramática de 'l jove é inteligent primer actor Sr. Parreño, á la que perteneixen la Sra. Llorente, 'ls Srs. Valls, Indurain, Llorente, Venancio y altres actors de aquesta capital.

—Lo galán D. Teodoro Bonaplata ha organísat una companyia que ha marxat cap á Mallorca. Desitjem que fassi bona temporada.

—Tenim entès que durant la temporada vinent estarà á 'l frente de la companyia de 'l teatro de 'l Circo Barcelonés, lo primer galán D. Francisco Tressols.

—Hem rebut un exemplar de la darrera obreta de don Lluís Millá, *Renyinas d' enamorats*, que s' acaba de publicar.

—L' *A teneo Obrero* d' aquesta capital, comensará 'l día 18 los exámens de fi de curs, á qual acte convida á las societats semblants.

—Dissapte en lo palau de Bellas Arts tindrà lloch la primera audició de 'l *Requiem* de Berlioz concertat y dirigit pe 'l reputat compositor Nicolau.

—Una de las societats que dona funcions mes lluhidas, és la *Nova Poncella* que funciona en lo carrer de Aribau, núm. 43. En la darrera funció ha tingut lloch la representació de 'l drama *Juan José*, obtenint un desempenyo bo, en primer terme per part de 'ls Srs. Viñas, Escoda y Massana, debent també fer menció de las damas senyoretas Alonso, Aguilar y Salazar. A la primera se li ha de recomanar que no rigui en determinadas situaciones, perque aixís espatlla son treball y 'l públich ho critica. Lo ball estigué mólt mimat.

—Hem rebut la visita de 'l setmanari *La Voz del Pueblo* que 's publica á Tarifa. Corresponent á la seva galanteria, Lo TEATRO CATALA 'l visitarà desde avuy.

—La societat coral *Euterpe de Clavé* donará 'l segon concert de la temporada 'l día de San Joan en lo teatro Novedats.

ARCHIVO LÍRICO-DRAMATICO

Y COPISTERIA DE

Francisco Pérez Pol

SE PROPORCIONAN ACTRICES Y ACTORES

Calle de Roig, núm. 24, entresuelo.—BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❁ JUAN AYÑÉ ❁

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

Imp. Pujol y C.ª - Tallers, 45.—Barcelona